

Moje cesta do Ameriky

V devadesátých letech se začal šířit trend studia střední školy v zahraničí, což u nás byla do té doby díky komunistickému režimu nevídaná novinka. V mém okolí se začali objevovat známí, kteří studovali v Německu, Švýcarsku nebo USA a o svých zážitcích barvitě vyprávěli. Vzpomínám si na „průměrného típka“, který se po návratu ze států stal místní celebritou. Uměl anglicky, sršel sebevědomím, vylepšil si jízdu na skatu a chodil oháknutý jako pravý Amík. Považte sami. Nosil originál levisky. Kam přišel, tam se stal středem pozornosti. V jeho přítomnosti šla šeptanda: „To je on, jak studoval v Americe.“ Holky se mohly přetrhnout, aby si s ním popovídaly a někam vyrazily. Mně tenkrát „trošku“ závistivě běhalo hlavou: Aby se z něj „neposr...“ No a co, tak byl ve státech „machýrek“.

Moje studium angličtiny začalo v páté třídě a po šesti letech bylo mým vrcholem „vyblekotání“ několika nesouvislých vět, což na gymplu stačilo na jedničku nebo dvojku. (*Gramatiku jsme pilovali k dokonalosti, ale učit se domluvit, bylo až na druhé koleji.*) Po několika cestách do zahraničí, kde mně dělalo problém objednat si anglicky jídlo, mi došlo, že s takovou úrovní znalosti cizího jazyka to moc daleko nedotáhnu.

Před odletem

Díky motivaci naučit se lépe anglicky, poznat jinou kulturu a „vzorům“ v mém okolí, padlo v kvintě rozhodnutí, letět studovat část střední za velkou louži. Odjezdu předcházela poměrně zdlouhavý proces papírování, včetně povinného očkování. Absolvoval jsem jich pět na jednou, abych nemusel na vakcinologii dvakrát. Paní doktorka mně přikázala absolutní klid do druhého dne, což pro mě znamenalo zkrátit odpolední trénink ze dvou hodin na jednu. Druhý den se dostavily následky: teplota, kašel, rýma, bolení v krku a super pocit po těle. Po čtyřech antibiotikách, nedoléčeném kašli a pěti týdnech doma bez tréninku, mi došlo, že někdy není špatné poslechnout radu doktora. (*Znáte jejich některé pro „sicher“ rady, aby byli z obliga: po dvou dnech teploty, týden klid.*) Od té doby pro mě očkování znamená den odpočinku.

Součástí registrace do studijního programu bylo vyplnění vstupního formuláře, kam se uváděly: preference státu Unie, kde chcete studovat – požadavky na hostitelskou rodinu – váš osobní popis. Zásadní pro mě bylo místo kde. Mými favority byly Colorado a Utah, ráj lyžování. Mým snem Aspen, kde bych mohl lyžovat jako hrdinové z mých oblíbených filmů. Jako druhé přání byla rodina bez zvířecích

mazlíčků. Nedokázal jsem si například představit, že bych žil v domácnosti s dogou, která bude větší než já a obecně bych tehdy označil svůj vztah ke zvířatům za chladný. V třetím bodě se nacházela moje charakteristika. Jednalo se o deseti stránkový dokument, kde jen čtyři strany tvořila přídavná jména, která mě charakterizovala, formou ano/ne. Kamarád z plavání, který studoval angličtinu na „pajdě“ a žil v Austrálii, mi pomohl přeložit všechna adjektiva, z nichž polovina byla v běžném slovníku nedohledatelná a některá z nich jsem už v životě znovu neslyšel. Výhoda pro mě spočívala v tom, že Germáno rovnou zaškrtoval ano/ne a zbavil mě tak procesu váhání nad odpověďmi.

Na přání kam, mě „někdo“ nahoře vyslyšel a poslal do Weathfordu (*maloměsto poblíž Dallas – Fort Worth v Texasu*), kde sníh vidí dva krát do roka formou jinovatky. Volba Texasu mi ve finále nevadila. Teplo mám rád a šlo tam trénovat na kole celý rok, takže zklamání z cílové destinace jsem rozdýchal rychle. To horší mělo teprve přijít.

New York

Moje cesta do Texasu vedla přes tří denní zastávku v New Yorku. Při odletu na letišti v Praze mi po zahnutí za celní kontrolu, kde už nebylo vidět na moje rodiče, ukápla nejedna slza plná odvahy. Od této chvíle se mně navždy změnil život. Cesta k samostatnosti začala.

Do města sochy svobody nás letělo z Čech pět studentů, plus doprovod zprostředkující kanceláře. První životní lekce přišla na letišti v Zürichu, kde nám dvakrát odložili let a my strávili čekáním celý den. Naučilo mě to, že mám nárok na svačinu a další požitky od letecké společnosti, která mešká let. Od té doby se nestydím zkusit na aerolinkách vymámit cokoliv. Cestování dvoupatrovým jumbem bylo pro mě nezapomenutelným zážitkem. Tehdy byly lety přes oceán i v druhé třídě festivalem jídla a pití. Nepamatuji si, kolik koly a snickersek padlo, ale celou cestu jsem projedl, propil a prokoukal na filmy bez toho, aniž bych jim rozuměl.

New York nás uvítal obrovským letišťem J.F.K. Cestou do hotelu nám padala brada při pohledu na Manhattan a kilometry dlouhý hřbitov podél dálnice. Připadali jsme si jako Alenka v říši divů. V hotelu bylo ubytováno dalších cca sto „exchange“ studentů z všemožných zemí světa.

Plán byl strávit společně tři dny poznáváním New Yorku (*adaptací na nové prostředí*) a následně se rozletět do našich cílových destinací. Potkat se s lidmi z více než dvaceti států byl neuvěřitelný zážitek, ale zároveň nápor na překování vlastní ostýchavosti. Řešením se ukázalo příležitostné navazování hovoru v angličtině, kdy obě strany mluvily více méně pouze svým rodným jazykem, a na rozdíl od většiny Jihoameričanů, mluvících španělsky, se česky s nikým moc nedomluvíte.

Zvládání těchto konverzací mně šlo bravurně díky dalším českým studentům, kteří se drželi strategicky pohromadě. Po zabřednutí do hovoru a zjištění, že nevím, co mně druhá strana vypráví, jsem se tak mohl s důvěrou otočit na jiného stejně vyplesknutého Čecha a nechat si poradit. Moje prosba o pomoc vypadala asi takhle: „Rozumíš mu, co mi říká?“ Reakce: Hluboce zamyšlený pohled a zakroucení hlavou v gestu ne. Ve výsledku se oba otáčíme k protistraně „rozhovoru“, nadzvedávající ramena v gestu nemáme zdání, co nám říkáš a doprovázíme to lehce přitroublým pubertálním úsměvem. (*Zkuste se bavit v šestnácti s krásnou, usmívající se, s vámi chtějící se seznámit Venezuelankou, když jí nerozumíte. Celkem kumšt.*)

Tyto komicky působící scénky se odehrávaly mnohokrát za den, až jsem se otrkal a naučil se bez ostychu domluvit rukama nohama. Odměnou mi byly tři dny plné zábavy. Do života mě to naučilo nebát se jít zeptat kohokoliv, pokud se s ním chci seznámit, nebo když potřebuji něco zjistit.

Z pobytu v New Yorku mi v paměti utkvěl kluk, jemuž říkali „Pepé“. V peněžence nosil dvě platinové karty, několik zlatých a nakupoval jak Julia Roberts ve filmu *Pretty woman*. Dnes se to může zdát jako běžnost, ale v devadesátém šestém pro mě byl bankovní účet neznámý pojem a kreditní karta byla fikce z amerických filmů. Zlatá a platinová představovala vrchol snobismu a gangsterství. Přirozeně to ve mně vzbuzovalo zvědavost, kde k nim přišel a kde vzal tolik peněz na utrácení. Já měl od rodičů na celé studium kapesné tisíc dolarů a při kurzu třicet korun za dolar pro mě bylo nepředstavitelné, koupit si na Manhattanu kolu za dva dolary. To jsem se raději srazil hlavou na záchodě pod kohoutkem v umyvadle s jiným Čechem, který měl stejný nápad. A on bez problému utratil stovky dolarů jediným nákupem. Moje všetečnost mi nedala a „na přímo“ jsem zeptal jeho kamarádů. Jejich odpověď mě šokovala. Pepé byl syn bosse bolivijského drogového kartelu. Až do tohoto okamžiku jsem byl přesvědčený, že takoví lidé existují jen ve filmu. Pro mě, šestnáctiletého kluka z postkomunistického Československa, byl tohle opravdu „mimořádný“ zážitek. Přiznám

se, že můj pohled už jeho směrem nezabloudil. Strach, že jedno špatné podívání přivolá jeho zabijáka, mi to nedovolil.

Z pobytu v New Yorku mi zůstala spousta hezkých zážitků, z nichž mnohé došly docenění až po letech. Kdo mohl tenkrát vědět: že vyhlídka z Dvojčat bude atrakce jen do jedenáctého září dva tisíce jedna - že vyhlídka z pochodně na soše svobody bude na mnoho let uzavřená – že přilet vojenské helikoptéry na scénu, během prospaného představení muzikálu Saigon na Broadway, bude mým vrcholným kulturním zážitkem?

Přilet do Texasu

Po třech dnech strávených v největším americkém městě mě čekal přesun do cílové destinace, Dallasu. Letěl jsem společně s Brazilcem nastupujícím na stejnou střední školu. Téma hovoru se točilo výhradně okolo očekávání, jaká bude naše hostitelská rodina a jaká bude škola.

V šestadevadesátém chybělo do založení Facebooku osm let a internet byl vymožeností technologických nadšenců. Možnost podívat se na obrázky svých hostitelů, jejich domova, školy a města byla v podstatě nulová. Vyhledat Weathford na Google maps, přepnout na satelitní snímky a podívat se, jak vypadá krajina, bylo stejné science fiction, jako přistát na Marsu. K dispozici byl jedině papírový atlas s vrstevnicemi a jedna pasová fotka mé hostitelské paní, která přišla spolu s uvítacím dopisem.

Po přistání nám přestalo být do řeči. Skončily poslední náznaky srandiček a dostavila se obrovská nervozita z prvního setkání. Abychom se s Enrikem vzájemně podpořili, kráčeli jsme společně od výdeje zavazadel směrem ke dveřím do příletové haly. Chvilí trvalo, než nám strach dovolil vstoupit před fotobuňku otevírající automatické dveře. Pár hlubokých nádechů, dva kroky vpřed, a dveře se otvírají.

Z dálky na nás mávají dvě ženy. Jedna - vážící přes dvě stě kilo při svých sto padesáti centimetrech - běloška s kočárkem, vezoucím malého černouška. Druhá, paní ve středních letech, působila unaveným, ale příjemným dojmem. Vystrašeně jsme se na sebe s Enrikem podívali. Z našich pohledů, bez jediného slova, bylo patrné, co si oba přejeme.

Věřím, že do rasisty mám daleko. Černocho jsem do té doby viděl „jen“ v Kleinových Básnicích, takže moje obava z neznámého mně přijde i dnes

pochopitelná. A vzhledem k mým mladistvým předsudkům ohledně vzhledu byla moje obava z první paní přirozená.

Naštěstí pro mě se ukázalo, že mojí hostitelkou bude Patty, unaveně, ale příjemně vyhlížející paní. Enrika mi bylo upřímně líto. (*Vydržel u ní necelé dva týdny, než změnil hostitelskou rodinu.*) Toto drobné vítězství mi pomohlo překonat počáteční trému a dodalo mi odvahu začít ihned „konverzovat“. (*v rámci mých jazykových možností*)

Na parkovišti v autě čekal mladší syn Matt (*jeho bratr Kyle byl o pět let starší*), kterému bylo o dva roky méně nežli mně. Cestou domů začalo ihned zasvěcování do tajů amerického způsobu života. Po prvních minutách jízdy mi došlo, že poslech hudby v autě probíhá zcela odlišně. Za pět minut Matt přepnul všech třicet naladěných stanic, protože ani na jedné nehráli dobře. Nechápu, jak to věděl. Než bylo poznat co hrají, už přepínal. Po deseti minutách jsem z toho byl na pokraji šílenství. Uběhlo pár týdnů a přepínání rádií se stalo mým koníčkem, který mi vydržel dodnes.

Z příjezdové cesty na ranč, můj nový domov, mě řehtáním vítal kuň. Při otevírání vjezdové brány musel Matt držet kozu, aby neutekla. To už mi pomalu docházelo, že moje přání, bez zvířat, bylo ztraceno někde v překladu. Ale co, o nic nejde, jsou přeci za ohradou daleko ode mě. Po vystoupení z auta mě přišly uvítat dvě kočky, a to už jsem vážně znervózněl.

Uvnitř baráku čekalo poslední překvapení: dva rotvajleři a jeden ořech. S tím jak jsem byl zaskočený, padla přirozená otázka: „Máš rád psy, ne?“ Moje „upřímné“ ano, vypovídalo za vše. Přesto byli moji hostitelé tak nadšení, že mi předváděli další krásy místní fauny. První na řadu přišli hadi. Chřestýši a ploskolebci byli snad v každém křoví. Na dvorku lezli škorpioni a po zahradě běhali devíti pásovci. Celkem nápor na psychiku „milovníka“ zvířat.

Po čase jsem si zvyknul (*vyjma hadů*), že psů udělal opravdový kámoše a pobyt v Texasu se ukázal jako nejpřínosnější zkušenost v mém životě. Studium střední v zahraničí vřele doporučuji.